

Ravlunda

Distrikt Ravlunda

Ravlunda kyrka. Foto Jorchr / GFDL

HISTORIA

Få platser har levererat så mycket guld som Ravlunda, både i form av antika guldgubbar och från havet som bärnsten. Rav är ett urgammalt nordiskt ord för bärnsten som gav platsen sitt namn redan före 1300-talet. Romaren Callistratus ansåg att bärnsten var bra mot vansinne, feber, hals- och öronsjukdomar, dålig mage och lite annat. Redan under stenåldern fick några viktiga personer sin sista vila i Havängsdösen, med stenkammarens ingång i öster, mot havet. Orten Ravlunda bebyggdes någon gång på 1600-talet. På Buhrmans karta från 1684 är Ravlunda beväxt med lövskog, härifrån kommer troligen efterleden lund. Redan 1749 kunde Carl von Linné konstatera att den lund som nämns var skövlad. 1776 var hälften av torparna ålfiskare, men när torpens areal utökades med mer mark minskade fisket.

Fattigstugan i Ravlunda 1916. Foto: Österlens museum

Tång som blåste in på stranden var viktig gödsel för potatisodling, främst på 20-talet, det kunde bildas meterhøga drivor vid storm. Potatisen såldes sedan till brännerierna i Ravlunda, Maglehem och Olseröd. Ålfisket togs över av fiskare från Knäbäck och Vitemølla, bränneriet blev lastbilsverkstad i slutet av 60-talet och en av de sista ålfiskebodarna förstördes i en storm 1976. Militären började köpa in delar av Ravlunda under 40-talet, det har sedan vuxit till

dagens övningsfält för mekaniserade förband. På militärens karta har det sedan länge funnits vägnamn, av säkerhetsskäl och för att enklare kunna tala om var man är. Eftersom dessa 20 vägnamn är inarbetade och har vägskyltar föreslås de nu att bli officiella.

Jerry Eklund var med och namngav militärens vägar. Foto: Kicki Näslund

PLATSER

Anders Tors drätt, enligt den muntliga traditionen kan AT ha varit vedernamnet Träsko-Anders.

Backadrätten, Bockedrätten 1688, existerar inte i muntlig tradition vilket ger näring åt en sammanblandning med Bäckedrätten som syftar på läget vid en åmynning.

Bassaboden, ål- och fiskebod omnämnd 1894.

Björndrätten, sedan 1688, av djurnamnet eller personnamnet.

Boarödshus, även kallat Kubbahus/Burahus, torp.

Charlottenlund, även Camp(e)ro, gård.

Degnekrok, sedan 1874, kyrkojord, degn, kyrkotjänare/klockare, krok står för avsides belägen. Jorden utgöres av en smal remsa utmed gränsen mot Brösarp.

Djupeskog, 10 000 år gammal skog på havets botten utanför Haväng.

Elvakullen/Älvakullen, sedan 1688, mellan Killehus och Knäbäck har sitt namn efter där älvorna dansade.

Flodahus var ett skogvaktaretorp.

Grävsvinskullen/Kamprogårdsrör, fornminne, hög daterad till bronsålder/järnålder.

Halladrätten/Håledrätten från håla.

Haväng, strandområde, omnämnt 1878, har äldst avsett ängsområdet vid Verkaåns mynning (varav förleden Hav-) och området norrut. Tolkningen av ordet Haväng råder det osäkerhet kring. Vid enskiftesförrättningen för Skepparps by 1821 talas om de *instängde Hafsägarna*, det behöver inte ha med det svenska ordet hav att göra utan kan lika gärna finnas i danska ordet *have* – trädgård, inhägnat område.

Hästen/Killehusa Länningen är en rad stenar på Killehusen som går från land och en bit ut i havet och består av djupa raviner. I viss solbelysning, betraktad från rätt håll har den utseendet av ett hästhuvud böjt över vatten.

Höje backe går i en svag båge bort mot den gamla kyrkostigen över Knäbäcka Sonna, Knäbäcks sandmarker.

Juleboda, *Hiwllerbode* 1525, eventuellt från mansnamnet Hiulle eller från yrket hjulmakare. Bod är en primitiv byggnad.

Killehusalänning, ålbod.

Killehusen/Bäckahusen var ett vattenhämtningsställe, från källan som springer ur backen och bildar en bäck som sedan försvinner ner i marken igen. Killehusen har fått namn från källan och Bäckahusen från bäcken.

Klammersbäck, vattendrag, ringlar i en djup ravin.

Knejtaboden/Kneklaboden, ålbod.

Knäbäck, Knebech 1620, Knäbeckz Fiskaleye 1688, Knäbäck 1701, knä efter den böj som bäcken gjorde. Det är ”byn som försvann” när hela samhället flyttades ca 15 km söderut till Rörum i samband med att militären etablerade sig på Ravlundafältet 1956. Den som letar noga kan på ursprungsplatsen hitta rester av terrasser och hägnader.

Knäbäcken, vattendrag.

Lindgrens backar, söder om Verkeån, med unik flora, var betesmark för kor.

Ljungaboa är en rest av lövskog vid Haväng.

Länning, fiskebod.

Lövdalens ålbod, troligen naturnamn.

Maletofta, handels- och hantverksplats av permanent karaktär med datering från folkvandringstid.

Mormors kulle, lär under första världskriget ha använts för att spana över Hanöbukten.

Oran, stor skog under Kristinehovs ägor. *Ora kallas här på orten höga backar med skog övervuxne. Emellan Söljesborgs ora och Stenshuvud går en vik inåt landet till Åhus. Ifrån Ravlunda sågs Söljesborgs ora i nordost, enligt Linné.*

Puggedalen, sumpig dalgång vid Klammersbäck, Sydost om Stigalund.

Ravlunda, Raflund ca 1300 namnet innehåller i förleden dialektens *rav* = bärnsten, ett urgammalt nordiskt ord med rötterna i indoeuropeiskan vilket i lätt vanställd form finns i radband och i efterleden singularis av lund 'skogsdunge'. Den ursprungliga namnbäraren torde vara en f.d. skog i byns östra vång (Stigalund 1692, Raflunda Lund ca 1800), där en mindre väg ledde mellan byn och havet. Den lund som nämns var skövlad då Linné besökte platsen 1749. Enligt en uppgift från ca 1730 fanns bärnsten både vid havsstranden och i en stor sandbacke nära kyrkan vid en boklund kallad Lund.

Ravlundabro, järnvägsstationen i Ravlunda, öppnades 1901, gjordes om till håll- och lastplats 1955 och hållplats 1967. Namnet gavs för att inte förväxla stationen med Rävlanda på Göteborg-Borås järnväg.

Skadedrätten, sedan 1688, skaden är en stor sten på stranden.

Skepparp, Skiberup 1399, Skyberp, 1481, sannolikt ur skipara, sjöman, sjöfarare, nordiska skipari är matros, roddare. Skepparp kan översättas med skepparens nybygge.

Skepparpsgården, Havängs vandrarhem som flyttades till nuvarande plats 1952.

Stenören/Öredrätten, sedan 1688, ålabod har anor från 1600-talet. Ör är lösa mindre stenar.

Storating kallades en kulle av klappur söder om Ravlunda. Enligt sägnen danske kong Halvdan den svartes grav.

Svärtingkulle, en hög, där folket berättade att en konung Svart har begravts.

Tostaröd/Torstaröd, Toasterödt 1610, mansnamnet Toste som är ett kortnamn av Thorsten och rydh, röjning.

Tåberydslyckan/Taberödslyckan, självägd gård.

Tåbrolyckan, sedan 1874, kan ha samband med det danska ordet *tåbe*, en mindre begåvad person och lycka, mindre, inhägnat jordstykke. Bestod av mindre gårdar och ensamma hus som flyttades när skjutfältet bildades, exempelvis Skepparpsgården ovan.

Verkeån reproduktionslokal för havsöring.

Vikorrån, gården som flyttades till Skansen där den kallades för Ravlundagården. Ödelades helt av eld 1972.

Änglaboden, ålbod.

Öradekarsboplatsen, hamn-, handels- och hantverksplats av icke permanent karaktär med datering till ca 550-1600 e Kr.

Örakarsfallen med fångstanläggningar för lax som försåg kloster i östra Skåne med fisk.

Örakarsgården är idag hemvist för fåren.

Öståkra, Østeragre 1525, namn efter väderstrecket, möjligen på grund av att det ligger rent västerut från Bonaröd och Björstorp.

Övre hedens platå där Knäbäcksdösen ligger.

LÄS MER

Biskopsvisitationer i Skåne 1697, Landsarkivet i Lund skriftserie 2. sid. 137-140, 1991.

De försvunna byarna. Berättelser om Killehus, Bäckahus och Kyrkokullen, Ravheden, N, 1987

Det var en gång en bygd, Skepparpsåns museiförening, 1997.

En Bok om Ravlunda socken, 1983 Kristianstads län 1762, Wallin, C. sid. 121-122, 1981.

Linnés Skånska resa 1749, sid. 113-120. 1749.

Några ogifta mödrars och "oäkta" barns levnadsöden i 1800-talets Ravlunda, E Andersson, 1982, Landsarkivet Lund.

Ravlunda kyrka, Åberg, G. Skånes ortnamn, A:1, Bertil Ejder, 1958.

Som liten i Ravlunda prästgård, Stoltz, E, 1948.